

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLEMLÉGE.

As országos m. gazdasági egyesület tagjai legyen hajlok.
 Nem tagoknak előzetes díj:
 Egym évre 10 ft, félévre 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr.

Megjelentek minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Közütelek),
 Ulloi-út 25. szám.
 Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEIT.

X. luxuslovásár.

Az OMGE, korlátozva a lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság I. évi május hó 15, 16 és 17-én rendezi X. luxuslovásárját a Tattersall-telepen.

Bejelentési határidő május hó 1.

Nagyon kívánatos, hogy tenyésztőink a vásárra felhozandó lovakat idejekorán bejelentsek, mert azok származásuk és a bejelentő nevének közlésevel, a kiállításon hirdettetni fognak.

E hirdetésbe a bizottság csak azon lovakat veszi fel, melyek április 30-ig bejelentettek.

Bejelentések a Tattersall titkárságához (Budapest, Külső-Kerepesi út) küldendők, ugyanott, valamint az OMGE. titkárságánál kaphatók a szükséges bejelentési iverk.

A rendező-bizottság.

V. díjlovaglás.

Folyó évi május hó 25-én rendezi az OMGE, a földművelésügyi miniszter támogatásával, és a lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság az V-dik díjlovaglási és díjgratálási versenyt.

A nevezések május hó 16-ig írásban intézendők az OMGE. titkársághoz.

A díjlovaglás és díjgratálás alkalmával igen kedvező alkalom nyílik kiutazni belvárosi hatásvonalak eladására.

A rendező-bizottság.

Mezőgazdasági tűz- és jégkár-biztosítás a kölcsönösök elvén.

A biztosítás nem egyéb, mint értéket képviselő tárgyak birtokosainak azon számára, vagy törekvése, hogy a rontó elemek által ezekben keletkező károkat közösen viselik. Tehát a biztosítás lényegénél fogva

okvetlen kölcsönös ha biztosító részvénytársaságok által is üzetik.

Mert ha alaposan vizsgáljuk a dolgot, akkor a biztosító részvénytársaság nem más mint egy köztörvény, aki (ügynöki által) a sok birtokost összetöbörözve a közös célra: mivel a biztosítás tulajdonképpen célját, az egyedül érő kár megtérítését, az ezen társulatnál biztosítottak eszközök, a díj befizetése által. A részvénytársaság csak összetöbörözve az egyes birtokosokat, akik egyváltal nem ismerik becsüzi a díjakat, eszközök a kár felbecsülését és kifizetését, egy szóval a biztosítókhoz közös gyámja.

A biztosítási elv keletkezésekor szükség volt oly intézményre, amely ezen elvet a birtokosok közt terjesztse, a különféle teendőket végezze és főképp bizalmat tudjon kelteni a biztosítás iránt s így alakultak a biztosító részvénytársaságok 1—2—3 millió forint alapkövel, ami a legjobb eszköz volt a bizalomkeltésre.

Meg is felelték ezen részvénytársaságok feladatuknak, amennyiben a biztosítási elvet a népesség minden rétegében meghonosították: de visszalétek a társadalom által felruházott joggal és bizalommal! A közgyám is fizeszt hus működéséért, de ezt a hatóság határozta meg, a biztosító társulatok azonban maguk határozták meg működési díjakat, minden ellenőrzés nélkül. És mi által nyert meg ezen korlátlan bizalmat? Egy hamis tétel felállítását áll! Azt mondták, hogy ok (!) biztosítást a birtokosokat a keletkező kár megtérítésére, alap- és tartaléktőkéjük által. Pedig ez nem áll, a sok millió forintnyit tőkéjük máshol kamatozott, arra nem is volt szükség, mert a felek által fizetett díjak legtöbb esetben teljesen fedezték a károkat.

Tehát a biztosítás tulajdonképp a biztosító társaságok vagy szövetkezetek gondnoksága alatt eddig is kölcsönös volt, a mely gondnokság azonban nagyon megdrágította a biztosítást!

De, mint mondtam, ilyen körülmények intézményre szükség volt. A biztosító társulatok sem dolgoztak hibába — szóp nyereségük volt és az elismerést se tagadjuk meg 100!k! A mostani viszonyok közt különösen a mező-

gazdasági tűz- és jégbiztosítási ügyre nézve azonban már megszűnt a biztosító részvénytársaságok létjogosultsága! Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége áldásos működési által, a biztosítási akarók ismerik egymást, vagy jobban mondva, ott van a köztük lévő természetes kapocs, a gazdaközönöség megvan a szükséges szakismeret és munkaképesség, hogy a tűz- és jégkár elleni biztosítási teendőket maguk végezhessék és a részvénytársaságok millióira sincs szükség.

Minden gazdának legyen bizalma saját magában és egymagában és sikerüljön tőz- és jégkár elleni keltés a kölcsönösök elvén! Míg a gazdálkodás kárhívó üzlet volt, nem tördődött a gazdaközönöség sok mindenféle más kiadásal sem, — kibráta — de a mostani válságos gazdasági helyzetben az a millióra menő tűz- és jégbiztosítási díj, amelyet, a mit kölcsönös biztosítás által megtakarítottunk, megérdemli, hogy a gazdaközönöség saját biztosítási ügynek, saját kárendezője legyen!

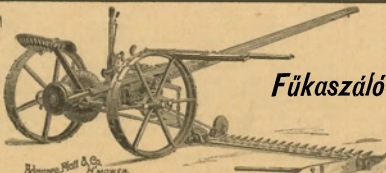
Most jutottam azon ponthoz, hogy elmondjam nézetemet, hogy miképp kezdeményeztessék, miképp rendeztessék be és miképp kezeltessek a gazdasági tűz- és jégkár elleni kölcsönös biztosítás.

Az OMGE, igazgató-választmányának úgy is, mint a gazd. egyesületek országos szövetség végrehajtó-bizottságának ülésében kiadandó feladatnak mondassék ki: *egy gazdasági tűz- és jégkár elleni biztosító szövetkezetnek** megalakulása tisztán a kölcsönösök elvén, s neveztessek ki egy szakbizottságt ezen intézmény módozatainak meghatározására s egyuttal hívassék fel az OMGE, valamint a megyei gazdasági egyesületek összes tagjainak figyelmé ezen kiadandó tűz- és jégkár elleni biztosításra, ennek előnyeit és bizottságát esetelven.

Ezen kiküldött bizottság feladata lenne a mezőgazdasági tűz- és jégkár elleni biztosítási kölcsönös szövetkezet módozatainak és ügymenetjének meghatározása és működésének megkezdése. Az alapvető legyen az, hogy a szövetségi tagok tűz, vagy jég által vagyunknak keletkezendő károkat, kárt szenvedett vagyunknak arányában közösen viselik.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám, Váci-úrtól sarkok.

ADRIANCE PLATT
 & Co.
 NEW-YORKI
 világhírű gépgyárosok

Kizárólagos képviselősege

Magyarországra

Fűkaszáló-, Marokrakó-arató
 és Kevekető-
 aratógépeire.

Tehát az ev nem az, mint a biztosító társulatok vagy az eddigi kölcsönös biztosító szövetkezeteinké eddig volt: „hogy a fölét egy bizonyos pénzösszeget fizet a társulatnak, vagy a szövetkezésnek és ennek ellenértékében a társulat, vagy szövetkezés elváltatja a kezeletlen a keletkezendő kára.”

Igy ez azon személyeknek szövetkezete lesz, kik vagyunkban a tűz- és jég által okozandó károkat együttesen viselik és esetről esetre egymásköz kiegyenlítik; ennek természetes következménye, hogy biztosítási díj fizetése nincs — és így az ezek után fizetendő illeték és bélyeg fizetése is elmarad — mert ez általában nem üzlet. Ha például egy vízszabályozási társulat alakul, az állam nemcsak hogy nem követel adót, (sem illeték) vagy bélyeg, vagy más czímen) hanem amennyire lehet segíti.

A vízszabályozási-társulat vagy szövetség czélfája: a víz által keletkezendő károk megszüntetése. A tűz- és jégkárok meg nem szüntethető, de ezek elviseletéhez közös segítség által könnyíthető és gátolható szempontból azon szövetkezeti, melynek tagjai a tűz- és jégkárokat közösen viselik, melynek fő fontos s üdvös, mint a vízszabályozás. Az állam ilyen biztosítási szövetkezeti — mivel itt a biztosítási megszűnt üzlet lenni — épp úgy támogatni köteles, mint az említett vízszabályozási társulatokat. Hogy az állam a mostani biztosítási ügyet tisztán csak üzletnek tartja, legbiztosabb joga: hogy jégkár esetén azon tulajdonos is részesül adóengedélyben, aki biztosítási is volt, pedig akinek a jégkára biztosítás által megtérül, jogosan nem is kérhetne adóengedélyt. Viszont egy biztosító társulatnak se jött eszébe a jégkár-részeség a tényleg engedélyezett adóengedélyt levonni. A mostani biztosítási ügy élve mellett nincs semmi jogalap az adóengedélyre jégkár esetében, mert a biztosító intézkedések legyen az részvétel-társulat, vagy szövetség, kötelezik magukat a teljes valódi kár megtérítésre, ha ezek teljesítik kötelezettségük és az államnak fel kell tenni, hogy csakugyan teljesítik, akkor a gazdálkodásnépek a jég által kára nincs s nem tarthat igényt adóengedélyre. De egészen másképp áll a dolog az állam felállított biztosítási elvén. Itt az üzlet megszűnt, mert jég által keletkezett károkat a gazdálkodásnépek is fizet méltányos, sőt jogos az adóengedélyt.

A tűz biztosítási pedig továbbra a társulatok kezébe hagyni éppen nem indokolt s nem szorult további magyarázatra, tudjuk mindnyájan, hogy a tűz biztosítási a gazdálkodásnépek saját kezelésében milliókra menő évi megalkarlatást jelent.

Feljegyzésünk a gazdálkodásnépek általában először a tűz- és jégbiztosítási ügy rendezésére kiküldött szakbizottság beces figyelme alapján, szerencsén fogom tartani, ha a fölvetett eszmével ezen fontos ügynek némi szolgálatot tehettem.

Juhl Miksa.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A tógazdaság egy mellékhaszna.

Őt, hol nagyobb virágzásban van a tógazdaság, mint Csehszlovákiában és Sziléziában, a lecsapolható talajjal a tógazdaságban úgy vannak berendezve, hogy 3—6—8 évig hatványozással, 2—3 évig gazdaságilag hasznosították. A tőfeneken buján nő a zab, legkivált számlára s melegebb vidéken a köles is jó terméssel bíztat. Ha több tava van a gazdaságnak, akkor a tőfeneken természetesen gabonát évenként megfűthetjük annyiszor, amennyit természetét a komposztált iszappal trágyakészlet.

Ilyen vízi váltógazdaságnak leggyakoribb formája:

1. év: zab, vagy zabot abrakabból,
2. év: víz,
3. év: víz,
4. év: víz,
1. év: zab,
2. év: lóhere,
3. év: lóhere,
4. év: őzsi,
5. év: víz,
6. év: víz.

De a hol csak egy teljesen vagy legalább részben lecsapolható halastavunk van is, egy igen számbavehető mellékjövődelmet biztosíthatunk magunknak az orvosi kálmos (Acorus calamus L.) ültetésével, mely úgy mint védő, valamint táplálék adó növény hasznosítható a hal, rak, sőt a póczatenyészés s azonfelül pedig gyökere is jó áron értékesíthető a drogistáknál.

Ha eről kellő tudomással lét volna, azt hiszem tógazdánk is felkarolná a kálmos termést, mely június és július havában virágzó növény, a hazai vírány lelet és déli részeiben a Tisza és Zagyva menti mocsáros helyeken és álló vizeken szórványosan vadon is előfordul.

Szegény emberek keresik ugyan a gyökerét, de senkinek nem jut eszébe a kálmosnak ottan való kivételése által nagyobb hasznára förtököl.

Aki egyszer látta a növényt, többé nem feledkezik meg róla. A kálmos virágzó állományoknál a föld felső rétege, a Tökocsánya magára nyúlik. Lapított s a végén levideműző válik; oldalból hajlja ki hengeres torzsa virágzó, melynek virágai sárga-zöldek. Bogyói sárga-pirosak s olyformán vannak a torzán elhelyezkedve, mint a ritkában benőtt kukoricacsőn a magcsenek.

A kálmos kuzomázó gyökérzete egyes barnavörös színű hengeralakú izületekből áll, melyek amnyira elágaznak, hogy a parterdősítés is nagyon alkalmasak volnának. Az éghajlat iránt a növény általában nem érzékeny, mit a Németországban történt meghonosodása is bizonyít.

Szaportása történhetik a bogyók után is, de amennyiben azok csak nehezen szerezhető és hiányoson csíraznak, általában a gyökérzet szétosztása után történik. Ahol megakadly kezdeni tenyészését, a vadon nőző kálmos gyökereit szedjük, melyeket hosszabb ideig lehet kiültetést vagy főtartani, csak arra legynék ügyetlennel, hogy azáltal le ne válják a héja, mely által fészeken a rügyek, a kálmosok közötti törvényszorítását pedig a már több éves növénynek hasznavehetően vékony gyökereit iltessük ki újbol.

A tél kivételével az egész éven át esz-közölhetjük a kiültetést; oly módon, hogy az egyes gyökérzárdrabákat apró gyökerektől kisset szedjük, mint a komlógyógyvakot, a tőpartján nem tulajdonos mély vízbe, 5—10 cm. mélyen bedugdosjuk az iszappa, hogy onnan a víz egykönnyen ki ne mosassa.

Legjobban természetesen akkor esz-közölhetjük a dugtatást, ha a vizet előbb lecsapolatták, különben hosszabb nyeli fűvel kell használnunk kiültetéshez, mely leggyakrabban 50 centesen kötésben történik, mi mellett elég tere van a kálmosnak kellő kifejlődésére.

Az ültetés után néhány hét múlva már mutatkoznak a levelek s ekkor ott, ahol a kálmos kimirad, megtelhetjük az utánpótlással. Már a kálmos gyökereit az utánpótlás előtti fejlődésnek indúl elágazásai csak a második évben lesznek 2—3 cm. vastagok és csak a harmadikban válnak oly erősek, hogy érdemes a szedésük.

Ezelőtt a vizet, csakas lelt lecsapoljuk s hozzáöltünk legjobban kétgúy kapálót s a vizet szedjük, mely után a gyökérzeteket a sirtól megtisztítva árnyékos helyen szárítjuk és vagy lehamoztatunk adjuk át a

vevőnek, vagy vékonyan leházzuk: s nem haszobban, hanem keresztben 5—10 cm-nyi darabokra szétvághatjuk és zsinórra fűzve szárítjuk.

A jó leghajótó kálmosgyökereit a drogisták 20—24 forintot fizetnek, bármilyen barna gyökérért 13 forintot sőt a gyökérhája is értékesíthető 5 frjtával; azért a lehamozott haldudokot sem szabad eldobni.

Minden kifejlett kálmos növény után 1° g. gyökérrel várhatóan, 70 drb növényre van szükségünk, hogy a g. árt. nyelvésségek, melynek nemcsak mint orvosi szernek, hanem a czukrzakban is van kelendősege.

Orvosi hatását, mely a német: Brustwurz, Magenwurz, deutscher Zittwer nevekben visszatükröződik, először Indliában fedezték fel, onnan került alkalmazásra Arabiába s jöhetett, hogy a Cseszta Konstantinápolyból hozott kálmus már a XVI. század végén Schönbrunnban termesztette, Németországban 1775 körül mint külföldi gyógyszer szerepelt.

A kálmos-gyökér (Radix calami) főleg mint gyomororvosi szerepel. Rendesen csakrozók árszűdjét a pálinka képheben mint házi gyógyszer szintén úgy becsben áll.

Sziléziában „boroszló kálmos” a neve, melynek készítő módja íme a következő: vagy 250 gr. kálmos-gyökér és 50 gr. ámszmaghoz 25 liter tisztán sűrűsített s ennek kíméletéhez sőt lassankint annyi czukrot, mely az egészét 28 literre hígítottat. Használó anyában készűl kisebb mennyiség pálinka is.

A kálmos-gyökér hatását illő olaajának és keserű anyanyagjának köszönli. Természete oly könnyű, hogy az alkalmas terület birtokosainak bizást ajánlható.

Dr. Rodiczky Jend.

TRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Cserháti Sándor.

A buza trágyázása.

Tíz q szem- és 175 q szalmatermben holdankint a következő mennyiséggel apaszatható a talaj tápanyagkészletét

	nitrogén	foszforus	káli
mag	208	795	54 kg.
szalma	84	385	110 "
összesen	292	1180	164 kg.

Azon régebbi elmélet szerint, hogy azon arányban kell potolonni a tápanyagokat mint a mlyenben azt a talajból elvonjuk, a közől számközhöl az következőnek, hogy a buza-termésnél elsősorban a nitrogén, azután a káli és legkisebb mértékben a foszforus pótlandó. Ez időszertir át mondjuk, hogy a buzának nitrogén tápanyagszükséglete legnagyobb és foszforus tápanyagszükséglete a legkisebb, a miből azonban a visszapótlás mértéke egyáltalában nem állapítható meg. A gazdál ezért a növények tápanyagszükséglete csak másodszorban áll, rák néha az a vizet, mind a szorban fontossággal, hogy melyik tápanyag nyújtásával fokozódik a termés legnagyobb mértékben, vagyis melyik tápanyagból legnagyobb a buza trágyázásükséglete és e tekintetben a kísérletek”) és a gyakorlati tapasztalatok egész mást mutatnak azt, hogy a vizet mind a szorban tápanyag készlet növelésére és szintén nitrogén elcsesz legkálummal fokozza leggyakrabban úgy a szem-, mint a magtermést.

*) A buza trágyázására vonatkozó kísérletek egy jelentékeny részét a borszlovákiai talajjal a „Mithlungen über Düngungsversuche” című műben közzétették, melyet az előző évi május 10-án közzétették, melyet az előző évi május 10-án közzétették, melyet az előző évi május 10-án közzétették, melyet az előző évi május 10-án közzétették.

A buzának a foszforos trágyaszükséglete a legnagyobb, ez a buza trágyázásánál ugyancsak soha sem mellőzhető, és a kérdés sohasem az, hogy mennyi legyen a foszforos, hanem, hogy elegendő-e a foszforos trágya egymagában, vagy pedig ezenkívül még nitrogén esetleg kálitrágya adandó-e?

Kálitrágyát buza alá általában nem szoktak használni és pedig azért nem, mert buzát rendszerint csak középkötött és kötélt talajon termelik, a mely talajok tudvalegőleg káliumban nem szűkölködnek.

Nem mondható azonban, hogy a kálitrágyának egyáltalában ne volna hatása a buzára. A tett kísérletek egy részén az tűnt ki, hogy a legnagyobb termést akkor érték el, ha mind a három tápanyagot megadták, csak-hogy a természetfeletti a legjobbszór, nem áll arányban a költségtáblával s ezért még Némországban sine szokásban a káli használata a buza alá, a hol pedig a kálitrágyát más növények alá igen nagy mennyiségben használják fel.

Azon körülmény, hogy a buza a foszfortrágya raog leginkább hozamot ad, ebből tartalmaz legkevésbé, abban leli magyarázatát, miszerint a talajban lévő foszforvegyek nehezen oldható, a buza gyökérzete pedig ezen nehezen oldható foszforos vegyületek csak kis mértékben tudja oldani és hasznára fordítani. Minél gyarabban és minél hosszabb ideig termelünk a talajban, annál nagyobb lesz a foszforviszony, mert annál nehezebben oldódó foszforosra van a buza utalva.

Isztáltrágyázással egyedül a foszforviszonyt nem szüntetik, mert a csak némi-nyél jó kezeit isztáltrágyában a nitrogénnel jóval többet adunk, mint a foszforral, ezért rendszerint azon talajok, amelyen sokszor termelünk buzát és isztáltrágya kívül egyéb trágyával nem látjuk el, a foszforos lesz minímumban, miután pedig a növények azon tápanyaggal látandók el, a melyt íránt a növény trágyaszükséglete legnagyobb, így ezek az következni, hogy az első két tápanyag egyik legbiztosabb módja a foszfortrágya alkalmazása még akkor is, ha isztáltrágyával bőven rendelkezik, sőt ezen esetben a foszforos trágya még azon okból is figyel-mér érdemel, mert mérsékli az isztáltrágya nitrogénének azon túlfelhasználását, hogy nagyon sok levelet nevel, a szárt gyorsan fejleszti, s ezért azt lassú állományú teszi, mindkét körülmény pedig a buza megdülést mozdítja elő. A foszforos trágya merevben szalmát eredményez, mérsékli a buzának élsősodását, ezért joggal mondható, hogy a foszforos trágya bizonyos mértékig elene kiszkölik a megdülést, de csak bizonyos mértékig, mert bizony igen kedvező időjárással a foszforosval trágyázott buza is megdülhet.

Hazánkban a buza képezi igen sok gazdaságunk a főveteményét, mely gyakran rövid időközönként következik ugyanazon talajra, könnyen meggyarabozhat tehát azon általános tapasztalat, hogy az isztáltrágya mellett a káli talajainkon akármiyan esetben foszforos trágyával egyedül jó jelentékeny természetfeletti lehet előállítás. Nem az az oka ennek, mintha a buza eskis ezt szükségelne, hanem mert egy óly minímumban van meg, hogy a többi főlélegben lévő tápanyag se tud érvényesülni. Ahol foszforos trágyával egyedül megdülnek képesek a termést jelentékenyen fokozni, s a jóvedelem a legnagyobb, mert a költség természetesen csekélyeb, mintha két, vagy három tápanyagot kellene pótolnunk.

Nagy tévedés volna azonban azt hinni, hogy azon talajokon, amelyeken ez időszertiragos foszforos trágyával egyedül megdülnek leg fothatósan a termés, a jóvöben is, az ezek hosszú során ugyan oly eredményeket fogunk elérni, hogy az illető gazdaságban eskis a foszforos pótlásról kell gondoskodni. A mint már említettem a foszforos trágya egy-

mágában csak ott fog hatást gyakorolni, ahol a nitrogén is főlélegben van, ugy, de egy-néhányosr ismételve ezen eljárást a nitrogén-főlélet, az isztáltrágya és jóvövelés azon állapot, hogy a nitrogén pótlása nélkül a foszforos trágya nem fogja a termést fokozni.

Leghosszabb ideig lehet a foszforos trágyával egymagában a termést fokozni az olyan humuszos isztáltrágyán, amelyen a gabona sok szalmát terem, de kevés magot hoz, ily főlélet, az isztáltrágya mellett csak a termés ezeneknél a sok szalmatérmet talajnak nitrogén-főléletéből, a kevés magtermet a foszforos trágyával származik, a foszforos trágya az ily talajokat bőveternő gabonatalajokká változtatja. Minél kevesebb humuszt tartalmaz a talaj, annál rövidebb ideig lehet a kizárólagos foszforos trágyázással sikert elérni.

Tartós természetűekre csak akkor számíthatunk, ha mindazon esetben, midőn a talaj nitrogén-főlélete már kihasználható, a nitrogén pótlására is gondoskodunk. Azon gazdaságokban, amelyekben a foszforos trágya egymagában nem fokozta a termést, a legjobbszór a legbiztosabb természetfeletti a legjobbszór a talaj nitrogénben is hiányt szenvedett, itt tehát természetesen már elejétől fogva a nitrogént is kell pótolni.

A nitrogén pótlására, mint már a mult alkalommal említettem, sokszor az isztáltrágyát használjuk. Ugy a szőlirt, mint a big-őrülirt a nitrogén pótlására ismét csak az előbbi lassan, az utóbbi könnyen bomló alakban. A hígürülék nitrogéna annyit ér, mint a chilisátró, ezért nem lehet eléggé ajánlani a hígürülék minél gondosabb kezelését, a benne foglalt nitrogén ehiállásának megállítását.

Ha a foszforos trágyázással a természetek állandóan fokozni akarjuk, akkor az elmondottak szerint a nitrogénben is többet kell adnunk a talajnak, vagyis egykezzünk kell növelni vagy ami még célravezetőbb, jobb minőségűvé tenni az isztáltrágyát.

A szükséges nitrogén részben a pillangós virágúak tartalmával is szert tehetünk.

A szőlitrágyában nem lesz okvetlenül szükséges, mert ha főléletjük a pillangós virágú takarmányfeleket, csak azt örjük el — trágyázás szempontjából — mintha alá-szántjuk.

Különböz figyelmet érdemelnek e tekintetben az évelő takarmányfelek, mert ezek visszaromadó gyökerei is számottevő mértékben gyarapítják a talaj nitrogénkészletét. Az évelő pillangós virágúak közül a lóhere szoka a buza élvéteménye lenni. Tudok gazdaságokat, ahol a lóherától buza alá isztáltrágyával megrágyázzák. Ezt teljesen hiánytalanul tartom, mert a lóhere különösen gazdagítja a talajt nitrogénben, ha most még isztáltrágyát is adunk, igen könnyen megdült gabona lesz az eredmény. Nem isztáltrágyát hanem foszforos trágyát kell adni a lóherét követő buzának, vagy a mi még helyesebb, a lóhere alá adni ezt és a buzát az utóhatásra utalva, az esetben lóhere természetén is nagyobb lesz a buzának jó fog sikerülni. Azt merem állítani, hogy ritka hely lesz az, ahol a lóhere előtt vagy esetleg után adott foszforos trágya ne növelné a buza termést jóvövedelméleg.

A foszforos trágya alkalmazásánál tisztában kell lennünk azzal, hogy melyik trágyaféle használjuk, mikor szőrjük el, mennyit adjunk belőle.

A foszforos trágyafélek közül nálunk csak három jöhet figyelembe, a szuperfoszfát, a Thomassalak és a consiliszit. Ez utóbbi eskis a könyvebb minőségű talajokon jöhet leginkább használatra, mert a buza az eskis szuperfoszfátot, a miért is a kérdés csak az lesz, alkalmazni-e vagy Thomassalak? Ezen oly sokat vitatott kérdésre nem lehet — ha objektive akarunk megjelölni — az egyik vagy másik ajánlásával válaszolni. A viszonyokat

kell tekintbe venni és ennek megfelelőleg hol az egyiknek, hol a másinak az alkalmazása lesz helyénvaló.

Megfontolást tekintettel kell lennünk a foszforos trágya ára. A szuperfoszfát vízben oldódó foszforosának kilója ez időszertir 24 kr, a 16%-os szuperfoszfát q-ja 3 ft 84 kr, a Thomassalak q-ja 2 ft 80 kr, azonban ez utóbból egy q nem ér annyit mint az előbbiből. Általában 1 q szuperfoszfátot egyértékűnek tekinthetünk 2 q Thomassalakkal, a Thomassalakkal való trágyázás drágább volna, mert 3 ft 84 kr helyett 5 ft 60 kr adnánk ki csak hogy az arány a szuperfoszfát és Thomassalak között nem határozatosan megállapított, változatosan, mert egy az lehet kivételes esetekben 1:1 már sokkal gyakoribb 1:1 1/2-hez.

Sokat határoz e tekintetben a talaj összetétele és Wagner s Máreker szerint a Thomassalak foszforosának citrátoldhatóssága, a mit azonban mások, elsősorban Meissl kétségbe von. Minél humuszosabb a talaj, annál kevesebb Thomassalak kell 1 q szuperfoszfát helyettesítésére. A szuperfoszfátot csak fokozatosan tehát határozni azíránt, hogy köztép szempontjából melyiknek adandó az előny.

Az árviszonyoktól tekintetve figyelembe veendő, hogy a szuperfoszfát gyorsan, a Thomassalak lassan ható trágya. Ha közvetlen a buza alá adjuk a szuperfoszfátot, akkor az a buza alá a szuperfoszfátot természetfeletti fog eredményezni mint a Thomassalak az élvétemény alá adva, a különbség meg fog szűnni, sőt bizonyos esetekben a Thomassalak után lesz a természetfeletti nagyobb. Általában azt mondhatjuk, hogy mind nagyobb az idősk a trágya minthogy a buza a trágya hatására a Thomassalakkal, mind kisebb az, annál inkább kell adnunk szuperfoszfátot.

Ha a lóhere alá adunk foszforos trágyát, a mi mint említettem nagyon célszerű eljárás, akkor Thomassalak alkalmazása lesz helyénvaló, mert a lóhere vétevénye és a lóhere nem vonja el annyira foszforot a Thomassalából, mint a szuperfoszfátból s ezért több jut a buzának. Zaboszkisnál alá adva a foszforos trágyát, nem sokat határoz, különösen, humozus talajoktól eltekintve, hogy szuperfoszfátot vagy Thomassalakat adunk és tengeri trágyát a szuperfoszfát alkalmazása lesz helyénvaló. Így tehát hol az egyik, hol a másik trágya használata lesz célszerűbb.

Kérdés már most, hogy mi célszerűbb, közvetlen a buza alá adni foszforos trágyát, vagy az élvétomány alá. Völeményem szerint ha a talaj példán valóban hiányzik a lóhere, akkor célszerűbb lesz az élvétomány alá trágyázni, mert a buza vétevény a foszforos jobban szétoszik a talajban a nélkül, hogy nagyon megapadna a mennyisége s így a buza jobban kiszhalmazható, különben pedig célszerűbb lesz közvetlen a buza alá trágyázni.

Ha a használat foszforos trágya különböző lehet, akkor 125—150 kg. szuperfoszfát szokás egy kat. holdra számitani, miután azonban a szuperfoszfát értéke a benne foglalt vízben oldható foszforos mennyiségétől függ, ezért kell az utóbbi szerinti szabni meg az adandó mennyiséget, közszerinti trágyázásnál 20—24 kg. vízben oldható foszforos számitni közégy kat. holdra. A Thomassalából 2—300 kg. lesz legtöbbszór a megfelelő mennyiség.

A foszforos trágya a buza alá mindig szörva alkalmazandó, arra ügyelve, hogy a lehető egyenletesen szórassék el az egész területre. Ha a foszforos trágya közvetlenül a buza alá adunk, akkor a számitás közégy mélyen alászántandó, ez mindig jobb, mint a beborlásadás.

Amint már ismételnem említettem, a nitrogént a buza alá legcélszerűbb organikus nitrogén alakjában megadni, előfordulhat azon-

ban, hogy a chilisalétram használata is igen előnyös leendő.

Egyike a leggyakoribb károsításoknak, amit a gazdák a szalpakokhoz intéznek, hogy minő műtrágyával lehetne a gyenge buzaevetéseket segíteni. Ezen kérdésre a felelet igen egyszerű, fejrügyűl se foszforos, se káltrágya nem alkalmazható, mert azok hatására az esetben nagyon eséklye leendő, csakis a chilisalétram lehet eredményt elérni, de természetesen csak akkor, ha a talaj egyéb tápanyagokban nem szűkölködik, ezért a gyenge buzaevetéseknél mindekelőt az állapottól meg, vajjon a talaj szegényesége, vagy egyéb külső okoknál tulajdonítható-e a vetés gyonogásnak, az utóbbi esetben, de csakis akkor chilisalétrammal sokat lehet javítani a vetésen és pedig oly módon, hogy vagy kora tavasszal adunk 50–60 kg. chilisalétramot kal. holdjára vagy pedig ezen mennyiséget két részre osztva, 30–40 kg-ot kora tavasszal hintünk el, a többit pedig a bokradosodás vége felé, ha látjuk, hogy a vetés nem erősödött meg annyira, miszerint a megdűlőtől kellene tartani. Az első elhíntés után a vetést meg kell boronálni, a mit különben senkell elmulasztani, figyelembe véve azt, hogy a műtrágya után annál nagyobb lesz az eredmény, minél inkább megadjuk a növénynek a kezdeti tenyészfeltételeket.

Cserháti Sándor.

SZŐLŐSZET, KERTESZET.

Rovatvezető: Angyal Deszö.

A filloxera-gyérítés hatástalanságának okairól.

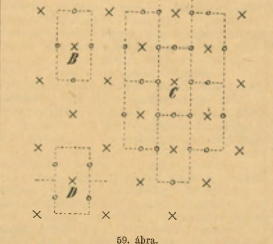
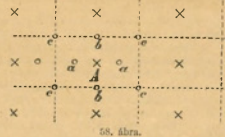
Noha a szénkéngyérítés nálunk a szőlőművelő gazdák között esedéken áll, évről-évre jobban terjed a napjainkban már igen szárazos feltétlen híve van a filloxera ellen való védekezés eme módjának, mégis akadnak egyesek, akik érthetetlen módon nemcsak a szénkéngyérítés hatását kétségbevonják, vagy ha nem, akkor legalább is azt állítják, hogy ez az eljárás nem egészen megbízható. Sőt, mikor annak idején az országgyűlés meghozta a szőlők felújítása tárgyában való legújabb törvényt, sokan e tetben valósgos pálcázórást láttak a gyérítés előtt, amennyiben az a törvény a gyérítő eljárás felszámolásáról, így szóval sem emlekezett meg. Az ojtványoknál való felújító számíthat költségre, — hát a gyérítés alá telepítő nem? Ez bizony azokra, kik évök óta gyérítettek a gyérítés alá újabb betületek szándékúval berendezni, nem igen biztalt volt. E bajon a törvény magyarázata segítségül: kölcsönt kaphat mint tudjuk — a szénkéngyérítés alá való szénkéngyérítés híveinek száma még azáltal is gyarapodott, hogy több telepítő látva az egyes ojtványok rohamos sárgulását és pusztulását, lebuaktatta azokat és hagyta, hogy az európai ojtóvesző is meggyőzőseden — a szőlőn is csak pénzbe és még több munkába kerül ojtóveszőket meggyérítse s lón belőlük végrevalahára termő szőlő.

Erre aztán ismét csak egyhangú dicséret volt hallható, hogy siker csakis a gyérítéstől várható. De ez a híresztelés csak ideig-óráig tartott. Mert ha igaz, hogy a gyérítés csak az egyedül üdvözítő ojtóvesző ellen a szerelkelt ültetése valósgos megfontolatlan, kidobott pénz volt. S úgy természetes, hogy csakhamar hallottunk híreket és állításokat, amely a szénkéngyérítésről fogatkozásokat hoztak napvilágra s ezt az eljárást is csak olyan körülményeknél s amny körülményeknél csak a legelőször megkísérelték, mint akkor a törvényok, sőt még ez is olvastuk, hogy a szénkéngyérítés előbb-utóbb meg is olí a szőlőfőket s végül, hogy a francziák már egészen felhagytak a

gyérítéssel s mai nap már csak az gyérít, kinek nem sikerült ojtványokat vásárolni.

Hát a sok kifogás közül csak az áll, hogy a szénkéngyérítés mindenek előtt megkívánja, hogy az illető, aki szénkéngyérít, tudja meg, mi is az a szénkéngyérítés, s hogy azt vagy pontosan szabad végrehajtani, vagy sehogyan sem.

És ezt az az, amit a gyérítésnél figyelembe kell venni, aránylag csekély. Először is nem kell egyéb, minthogy a feskendő tényleg azt a mennyiségű szénkéngyérít adja ki, amennyit éppen mi akorunk. Itt nem említve a feskendő hibát, látni sokszor, hogy a munkás, ki állítólag értette a maga dolgot, a gazda megfogadta helyett, hogy 8 grammos adagolással dolgozzék, őt grammal dolgozott, mert nem tudom, hogy hanyagságból vagy rosszkaratából, a feskendőn rajta hagyta mind az 5 gyérít s így folytatta a munkáját — másfél napig. Ez pedig már hiba, mert a hová 32 grammot (4×8=1) kellett volna adni, oda

tényleg csak (4×5 gr) husz jutott. Már pedig ez négyesgömeterenként körülbelül 9 grammnyi különbség fia tehát ilyen esetben gyérítés nem eléggé eredményes, it a hiba a munkában, a gép hibás beállításában rejlik.

Ez hihetetlenséggel határos hiba, de az életben — sajnos — előfordult!

Második hiba, hogy a szőlősgazdánknak még most sem látjuk be, hogy az nem mindegy, ha a befekesedési lyukat bárhogyan helyettesítik el a tőke körül. Ez a hiba onnan származik, hogy az illetők figyelmen kívül hagyják a szénkéngyérítés talajban való terjedését. A szénkéngyérítés a belövelés helyéről kiindulva, tehát a föld alatt, gömböszínen terjed, vagyis úgy az oldalán irányban, mint föl és lefelé, vagy, sehogyan folytatja a levegőben nagyobbat (—1:2923 —) inkább le- mint fölfelé s így megcsik már most, hogy ha befekesedések két, három vagy négy tőke határára történt, a szénkéngyérítés eme gömböszíni terjedésénél fogva 2–3 vagy 4 tőke között oszlik meg. Lássuk ezt rajzban (58. ábr.). Jelöljük a tőkéket egy fekvő keresztel (×), a befekesedési lyukat apró karikával (○) s akkor az eset csatló rajzban, hol az egyes tőkéik területe megskizottik egyes vonalakkal van megjelölve,

látjuk hogy A tőkére csak lyukak közül a két o mid területe befekesedik, egészen el illettő tőke javára esk; a két B, minthogy éppen a két szomszédos tőke határára van, már két részre fog oszlanis így it, daczra, hogy két befekesedési lyukról van szó, tényleg csak két felet, vagyis (2× $\frac{1}{2}$ =) egy egészet számúnkn. Hasolónképpen áll a dolog az A tőke területén négy sarkán álló négy tőke körül, a szénkéngyérítés a szénkéngyérítés olykor csak egy jelen esetben a négy befekesedések érték tulajdonképpen csak egy egészet, vagyis (4× $\frac{1}{4}$ =) szintén egy egész. S így számítva az egyes befekesedési lyukak értékét, (mert csak ez a helyes számítás), akkor látjuk, hogy noha az A tőke területén 8 befekesedések történt, valójában csak négy egész lyukról van szó (kétő egész, kétő fél és négy negyed). Hogy a különbség miben rejlik, azt legjobban lehet látni a felhasználási szénkéngyéménységnél. Tegyük föl, hogy az A tőke területe körülbelül egy négyzetgömetér s arra nekünk előírás szerint adni 8 lyukba osztva (24=8×3), akkor egy-egy lyukba három grammot kellene adni, (vagyis a gépre 7 adagoló karikát kellene használni.) S ha ez tényleg meg is tenné, akkor ne várjon jó sikert, mert hiszen 6 itt nem 8×3 grammot, hanem helyesen csak 4×3 grammot, vagyis 24 gramm helyett csak 12-t adott. Hogy a gyérítés helyes legyen, itt minden befekesedési lyukba 6–6 grammot kell adni, úgy, hogy a gép munkaközben csak (10–6=) négy gyűrt maradjon.

Ez tehát csak számításhibás hiba, mely a gyakorlatban — sajnos — nagyon is gyakori és pedig nem a kis, mondjuk paraszti birtokosoknál, hanem éppen a tanult gazdánknál, akik nem veszik észre a számítás hibás voltát.

Nevezetes azonban, hogy e hibát számításból követik el az illetőek is, az a t. i., hogy az ember ha nem vigyáz, egy-egy tőkére esetleg az átlagos szénmennyiségnek kétszeresét is adja. Ez kivált a hármaskötésű ültetésnél következik be. Helyes megörtes végett lássuk eztis kis rajzban (59. ábr.). A jelzés itt ugyanaz, mint előbbi ábrában. Mondjuk, hogy az ültetésnél, hogy egy tőke körülbelül 50 négyzetgömetér, amelyre két egész lyukba kell adnunk. Az illettő a két egész lyukból négy fellyukba osztja, mint az B tőke körül van feltüntetve; az adag 6–6 gramm s így a két egész lyukba 12 gramm kerül, vagyis az egész négyzetgömetérre 4 gramm, a mi helyes is. De vajon, hogy mi a hibás helyes?

Bizony nem! Mert ha telintetve vesszük, hogy a befekesedési lyukakat ugyanígy kell elhelyezni a szomszédos tőkék körül is, akkor a munka végén egészen más értekez jutunk, mint a milyhenek akarunk. Mert rajzoljuk csak a befekesedési lyukakat a szomszédos tőkék körül is, a szénkéngyérítés a szénkéngyérítés körül, akkor látjuk hogy a C tőkére nemcsak a két egész (tulajdonképpen 4 fél) lyuk fog esni, hanem a szomszédos tőkék réve a terület négy sarkán még négy negyed vagyis egy egész s így a tervezett két lyuk helyett már hármat, a 12 gramm szénkéngyér helyett 18, a szénkéngyér végt adag 36 grammot adnunk, 36 grammot! Vagyis a megengedett határnál (28–36 grammnál) többet, a mi nemcsak hogy pazarlás, hanem olyan

*) Mint az ismeretes, egy szénkéngyérítésnél csak öt adagoló karika (gyűrt) van, mert öt grammnál kevesebb szénkéngyérít egy-egy lyukba csak a felesleges szénkéngyérítés miatt kerül el. Ha megörtes, hogy ez az adagoló gyűrt kevés volt, mert az illettő tényleg 3 grammot akar adni és azért a megörtes 6 gyűrtől még más ötök a — megörtesdél két kért.

érdekben. Előadó: *Hrebly* Emil. 6. Esztleges indítványok.

Kiszázkát tanulmányítja. A földmivelésügyi miniszter megengedte, hogy a falusi kisgazdák és gazdakörök a vármegyei gazdasági egyesület által szervezett kisebb csoportokban megfigyelhassák a vidékükből legközelebb eső állami ménesbirtokot. A kiránduló csoportokat a gazdasági egyesület szervezi, a megfigyelőket kivánt ménesbirtok igazgatóinaknak (Mezőhegyes, Kisbér, Bábóla, Fogaras) a kirándulást és a részvevők számat is bejelenti és ha a ménesbirtok részéről nincs akadály, a kirándulás napja megjelöltet, a csoportot utam indítja. Az utiköltségeket a gazdasági egyesület előlegezi és a földmivelésügyi miniszter megtéríti, ellátást pedig díjtalanul kapnak a kirándulók a ménesbirtokon. Az egyes ménesbirtokok a különböző időszezekben kisebb-nagyobb csoportokat (20—100 egyén) láthatnak el, a fogarasi ménesbirtok azonban éjjeli szállást nem tud adni s így ezt csak a környékeliek látogathatják meg, kik egy nap alatt megfordulhatnak. A kirándulásoknak akkor van alkalmas ideje, ha az illető ménesbirtokon folyik a mező munka, de esetleg télen is történhetik az állattenyésztés szempontjából kirándulás. A földmivelésügyi miniszter ez ügyben részletes rendeletet megküldte a vármegyei gazdasági egyesületeknek és gazdaköröknek is, hogy az érdekeltek kellet tudomást szerezhessenek a falusi gazdáknak adott ezen kedvezményről.

A Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle az évi 3. füzet a következő érdekes tartalommal jelent meg: A dohány elterjedése s az első dohányompolymon hazánkban, dr. Takáts Sándorral; Utasítás 1896-ból az nyugári udvarbíró és számtartó részére; — Lopott lovak nyomának követése; — Vizaknai sóváros és szállítási rendje 1639-ben; — Kassa város utasítása falvak rendtartására; — Komárom város 1770-iki üzlenrtartása. Az Irodalom, a Végzés s a Gazdaságtörténelmi értesítő rovatai egészítik ki a füzet tartalmát. A szemlének, mely az OMGE. kiadásában már az 5-ik évfolyamtól éli, előfizetési árja; egész évre 2 forint; egyes füzetek ára 50 kr.

Vízterők felhasználása. Hazánkban csak ritka helyen alkalmazták és aknázták ki a víz-éseket és egyáltalában a véve víz erőket. Ezt főképpen az általános tájékozatlanság okozta, melyet megszüntetendő, a földmivelésügyi miniszterium összeírta a nagyobb víz erőket és azok tüzetes leírását a közönség elő fogja bocsátani.

Ahol silány mag miatt rosszul kel a vetés, oda pótvételt legmelegebben ajánlható a *Mauthner-féle impregnált répanag*.

Trágyalé-szűrő
csapok beszerezhetők
Schottola Ernőné
BUDAPEST, Főnciére-palota.
Arjegyek kívánatra ingyen és bérmentve.

Szuperfoszfát
chilisalétrom
kénsavas-káli
kénsavas-ámmon
és egyéb műtrágyafélekkel, továbbá

1^a rézgálicz
98,99%
lejezekben és örölve valamint egyéb

permetező anyagokat
legújtanvossabban ajánl a

„HUNGARIA”
műtrágya, kénsav és vegyi ipar
részvénytársaság.
Budapest, Váci körút 21.

Amerikai
mezőgazdaság

Ira:
VIZÁSI ZOLTÁN
az O. M. G. E. szerkesztő titkára.

A 352 oldalas, linom papírra nyomtat, 102 képpel d.
bolti ára 4 Forint;
O. M. G. E. tagok és a „KÖZTELEK” előfizetői
3 forint 50 kr.
kedvezményes ár rendelkezhetik meg
a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában
(Budapest, IX., Utóélet 25.)

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Szécsüzet.
Szezs. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

Az ünnepek folytán a szeszüzletben és hétnek elején a forgalom teljesen szűnöttet és malet nem sült. **Fiuminotti szesz** változatlanul 56-75 frton. **Éleste-szesz** 57—frton, nyersszesz adóra 56-57 frton jegyeztek azonnali szállásra.

A kontingens nyersszesz ára Budapestben 1875—19—frton.

Védés szeszárak változatlanul jegyeznek. **Budapesti zúrlalék** és **helen**: Fiuminotti szesz 56-75—37—frt, éleste-szesz 57—37-25 frt, nyersszesz adóra 56-75—56 frt, nyersszesz adózott (exkontingens) 15-75—16—frt, denaturált szesz 20-75—21-25 frt, Kontingens nyersszesz ———

Az árak 10,000 literfokonként hozzá nékelt budapesti vasutállomázból szállítva készpénzfizetés mellett érteendő.

A központi vásáreszarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott elemlezkékké árralol.

Magyar gazdák vásáreszarnok ellátó szövetkeztésének jelentése 1898. április hó 9-éről.

Mifőn és hett élelét forgalmunkról beszámolunk, kiemeljük különösen, hogy a beküldések a keresletnek képest gyenge volt s így természetesen, hogy minden betérző árú különösen alkalmi cikkek s a lehető leggyorsabb átvételre várják. Alkandó a hazai s a telt-területekben és bármily utánjárás mellett sem lehet nagyobb mennyiségre beküldöt találni. Haluzter, bár élelmetes ábrányozást, nem felelt meg a hazai áruktól való rokonságnak, árát és cikkeit, tekintetvel az ünnepekre,

emelkedtek. Bármely csak az utolsó napon jött a miután a behozatal kevés volt, jobb árúkat kelt. A tojás ára a rendelkezési behozatal miatt 20-250 frton, csak Szegedon ezikkék igen keresettek s kiegészítő áron kelték. A borjú ára is némely jelvált. Egészében 43—52 forint és köztve átlós 44 szeker, talozásukkal — szeker 100 kgréktant adtak. Baromly igen csekély mennyiségben küldetett e héten. Malaxz tiszta 90—1 frtert, kimentek gyors elhelyezésre. Ajtának beküldésére friss fozelékféléket, friss vadakat és spránga-gyökereket.

Budapesti takarmányárak. (IX. kerület Mester-utca, 1888. ápr. 12.) A székcsőfő IX. ker. előjárásig jelentése a „Köztelek” részére. Felhozott a szokott kiegészítő 190 szeker réti széna, 40 szeker muhar, 30 zsupszalma, 12 szeker talozásukkal — szeker talozásukkal — szeker tengeriszár, 0 szeker egyéb takarmány (bőre, lucerna, zabokülsőgő, köles stb.), 1500 szék székcső. A forgalom élénk. Árak ebdént a következők: réti széna 210—280, muhar új 260—290, zsupszalma 130—170, alomszalma 140—150, egyéb takarmány ———, bőre ———, takarmány-szalma ———, tengeriszár ———, lucerna ———, ———, sarju ———, szalmaszekcska 100—210, széna ———, új ———, zabokülsőgő ———. Összes kocsiárán 290, any 281000 kg.

Szerkesztői üzenetek.

Z. K. L. urnak. Beküldött ezike a „Baromliak” ban fog megjelenni.

G. J. urnak. **Véleg.** A bérleti ügyben feltett kérdésre magánfelvétel válszartunk.

V. Á. urnak. **Szehalom.** A pozsonyi gazdaságtudokleten a czukorrépa ára 88 króna lett megállapítva.

K. D. urnak. **Budapest.** A közötti kritika, melyet rovatvezetőnk írt, legkevésbé sem lehet a rossz-híreszédet véját mondani. Talán szigorú, de igazságos voltáró magunk is meggyőződünk. A kritika küldött viláost már szenvedélyes hangján fogva sem közöltük. Szavakból és bölcseletről nem a készülő második kiadásban a hiányokat, mint írta, kijavítani és tessék meggyőződés, magunk leszünk az órák, akik ezt tetemmel fogjuk közhírni sem.

Sh. K. urnak. A beküldött kérdés megválaszolás végett szaktörténelm van. A feleletet együtt fog megjelenni.

M. S. urnak. **Keszthely.** Megreklamált cikket vetünk s jelenleg még illetékes rovatvezetővel van, akinek bírálata szerint értesítéket fogjuk, hogy használjuk-e a gy. sem.

N. Gy. urnak. **Vadász-Ujnyáry.** Kérdése a felelettel együtt fog megjelenni.

Arad és Vitéke. A kérdést hett közölnyt azért nem tessék megkapni, mert már ez év elején meg-szél.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Az egyesületi tisztes feljegyzék alatt: Póserkesztő és kiadóiért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szallasi Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Tírszerkesztő: Buda-Varahás.

Elsórangú hazai gyártmány.

Stüsseróhn

Pontosan ezin:

ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZYENY-TÁRSULAT
BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyáltalán gazdasági gépgyára, mely a gazdaságokhoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Remélnék megítélés előtt kérjék minden szükséges kérdést bizalmasan közölni fordulás.

Részletes árjegyzékkel
és azonosítási felhívással díjmentesen szállítunk.

Valódi Oliva olajat, valódi Tovotte (Merev) kenőcsöt.

Gépolajokat, kocsikenőcsöt, petroleumot.

Jutta és len-zsákokat, Gyapjuszákokat,

Kazaltakaró és szekérponyvákat.

Carbolineumot, Kátrányfestékeket.

Szőlőpermetezéshez permetezőket.

Tiszta vasmentes kékkövet, Raffia háncsot.

Rovarin répabogár irtó szert,

2½ kilos csomagokban 2 frt 75 kr.

„SICYLIAI SZAPONORIÁT“ kizárólag vastag
gyökerekből őrlve,

a legjutányosabb áron szállít:

I Boross és Szalay

BUDAPEST,

V. ker., Akadémia-utca 14.

Árjegyzékkel, felvilágosítással kívánatra szívesen
szolgálunk.

*Mielőtt fűkaszázó- vagy aratógépekben szükségletét fedezné, minden
gazda saját érdekében tekintse meg a*

The Jonston Harvester Co.

a világ első amerikai aratógépgyárának készítményeit, melyek-
ből a **KIZÁRÓLAGOS KÉPVISELETET** és *mintaraktárt Magyarorszá-
g részére mi birjuk.*

Minden gépet megpróbálás, más gyártmányokkal összehasonlítás
végett a tisztelt **gazdaközönség rendelkezésére bocsájtjuk.**

Bächer Rudolf és Melichär Ferencz

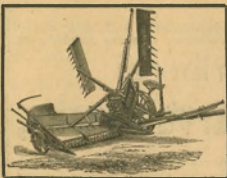
gépgyárosok

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Árajánlattal készséggel szolgálunk.

ALBION fűkaszaló gépek,

ALBION marokrakó aratógépek,

HARRISON Mc. GREGOR & Co.

angol gépgyárából.

melyek az összes hazai versenyeken kiüntetésben részesültek, Jeruzsálem és turkovei gőpreremény arany éremmel díjazottak, kaphatók

GRAEPEL HUGÓ gépgyárársnál,

Budapest, V., Külső Váci-ut 46. szám.

5408

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Nőkárt Hivatalánál (Budapest Köstelek).

Á r á d:

nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákbán szállítva 130 frt. A vasúti szállítási költség a különböző távolság megrendelési állomás szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egy-sületli tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénz-tárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

mezőgazdaságról és mezőrendésről
máj 1894. évi III. törvények a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarosztatokkal el-látva, egy füzetben.
Ára bérmentesen küldésével 1 forint 30 kr.

Alapítványt 1841 ében.

A Pesti magyar kereskedelmi bank váltó-üzlete

Alapítvány: 15 millió forint.	BUDAPEST, V., Dorottya-utca 1.	Tartalék-alap: 11 millió forint.
-------------------------------	--------------------------------	----------------------------------

elad a 11-ik sorsjétek 1-50 osztályára érvényes

Magy. osztálysorsjegyet

$\frac{1}{1}$ 6 frt, $\frac{1}{2}$ 3 frt, $\frac{1}{4}$ frt 150, $\frac{1}{8}$ 75 kr.

a pénz beküldése, vagy utávitel mellett. Minden vásárló megkapja hivatalos tervezetet. Az ezen intézetnél vásárolt sorsjegyek a bank bérletszójával vannak ellátva. A megrendelések postafordulónál kértetnek, mert a készlet máris fogytán van. Köztudomás, hogy az első sorsjátéknál a legtöbb 76-és melléknyeremény az ezen inté-zetnél vásárolt sorsjegyekre esett.

Lóárverés.

Tótmegyeren,

Méltóságos gróf Károlyi Lajos ur

ménéséből

f. évi április hó 26-án d. e. 10 órakor

árverésen

lovak kerülnek eladásra:

- a) 30 db 4 éves nyers esikő, közöttük 4 angol telivér, 20 félvér Victor, Rugany, Netheravau, Preference és Bögöncz Aclivée ménék után és 6 olden-burgi, melyek közül 13 kanca, 17 herell.
  - b) 20 db korosabb mustra igás ló, 14 kanca, 6 herell.
  - c) 4 db 4 éves pingzau hamos mén ló
  - d) 1 db pingzau 10 éves tarka 182 cm. magas mén.
- Előzetes bejelentés esetén a tótmegyeri állomáson fogatakról gondoskodva lesz.

Jószágfelügyelőség.

Már 212 drb. Chilisalétrom-szóró van használatban.

A DOBRY-féle teljesen bevált s a legjobbnak elismert javított, szabadalmazott

„IDEAL”

CHILISALÉTRÓM-SZÓRÓT, szabadalmazott vezetékesővel, kétsoros kezelőre, négy-, öt-s több soros, valamint messze szóró vonóere, ajánl és árjegyzéket bővebb leírással kívánatra ingyen és bér-mentve küld

ANTON DOBRY gazdasági gépgyárai
UNTER-CETNO és JINGUNZLAJ. Csehszág.

Már 212 drb. Chilisalétrom-szóró van használatban.

ALAPÍTTATOTT 1848-ban.

Freund A. és Fia

cs. és kir. szab. nyereg-, száj- és borondárak gyára

BUDAPEST, IV. ker., Koronaherzog-utca 3. sz.

Nagy választék léteszerelmők, nyergek, ostorok, zabhák, ló-pokróczok, lánnyerő ötlék s utazó ezikekben, legjobb kivi telben jutányos áron. — Ellátásos nyergeszerelmők tényleges s tartalékos tiszt urak részére legolcsóbb áron.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Országos Magyar Kolesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évtben.

Elöl: TELEKI GÉZA előf. Igazgatósal tagok: Aelnök: CSÁVOSSY DÉLA.

ANDRÁSSY GÉZA előf. BULANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, PÖSPÖKY EMIL, RUBINKER GYULA, SZENTKIRALYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZONTYI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR előf. Vezetőigazgató: SZONTYI ZSIGMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaságonoság általános elismerése szerinti úgy a fiz-mint a jépbiztosítás terén hven megelőző hívtalánál; folyton fejleszt a reformokat, melyeket a gazdaságonoság évszázada óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kifizetésével a felel teljes melegegedését vírtja ki magának, az épület és általány (panschal) biztosításánál rendkívül mérsékelt díjával tetemes melegegaritást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számlítja fel a melegeelő kincstári díjveggel; — minden más illeték kifizetésével.

A szövetkezet elfogad

6 és 12 évre szóló

jégbiztosításokat

és a felelnek 6 éves biztosításnál 10%, 12 éves biztosításnál 20% díj-encédményt ad, mely a díjból évről évre levonatik. A jégbiztosítási feltételek mindenben a gazdák kívánásainak felelnek meg.

Gazdasági egyesített tagok — tevékenül nélkül a biztosított érték nagyságára — a tízta díjból 5% díjengedélyben részesülnek.

Kiegészítők, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatlani terményekért bízathatják 10% engedélyben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestén, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügyköszégek. 5024

Megejelent

Rövid utmutatás

a gazdasági könyvviteli nyomtatványokhoz.

Ára 20 kr.

Megrendelhető a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában.

Saját gyártmányú

Saját gyártmányú

„Darling” fúkaszalóink

„Daisy” marokrakó aratógépeink

felülmúlják egy ezerszeri szerkezet, mint tartósság tekintetében az eddig nálunk ismert összes amerikai gértmányokat. E mellett jelentékenyen olcsóbbak a magas várn- és fuvarkeletéssel behozott amerikai gépeknél.

A fúkaszalók könnyű szerrel átalakíthatók marokrakó aratógépekké is.

Araajánlatlani és eszleges felvilágosítással szives melegegaritást szolgálunk.

UMRATH ES TÁRSA

mezőgazdasági gépgyártások

BUDAPEST,

[V. ker., Váci-körút 60 sz.]

Ugyanott SZÉNAFORGATÓGÉPEK, LÓGEREBLYÉK, (széna- és gabonagyűjtők), GÖZSÉPLŐKÉSZLETEK, KAZALÓZÓK stb. nagy választékban.

Ausztria legnagyobb ellenálló képességű hegyi szarvasmarhája, feltétlenül tuberkulosis-mentes a barnás szürke színű

vorarlbergi hegyi szarvasmarha,

mely a legnagyobb tejhozam mellett is jelentékeny súlyt ér el. Ilyen montavont (sötétbarna) és allgait (világos barnától borderezésig) szállít:

August Vonach, Bregenz.

Az alpesti időszakban június közepétől szeptember elejéig üzleti szűnési. Április és május a legkedvezőbb időszak szép, eredeti tenyészbikák vételéhez 1² évesétől 2¹ éves korig, Bozenben, mármásánként 36—40 frtig.

Egyes állatok, mérsékelt szállítási költség igazolványval darabonként és kmként 1⁵⁰/₁₀₀ frt. Budapestig körülbelül 18 frtba kerül összesen. 5681

MEGEJELT

a „Köztelek Zsebkaptár”

„Közleleki Évkönyv” 1898-ik évre.

Szerkesztők és kiadók: Rónák József és Mihály Zoltán az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárai.

Az Évkönyv bővített tartalommal, a tavalyinál nagyobb terjedelemben, körülbelül 32,000 gorda és gazdaitartat pontos czimvel jelent meg. A két könyv előzetési ára a „Köztelek” előzetes részére 2 frt 20 kr. postadíjjal együtt. A két könyv csak együttesen rendelhető meg külön-külön nem kapható. Bolti ára 2 forint 50 krajczár. Megrendelhető a „Köztelek” kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-út 25.

Tenyész szarvasmarha

eladás.

A munkács-szent-miklósi uradalom munkácsai majorjában

f. évi május hó 16-án

tartandó árverésen az alább felsorolt újabb major beherdások folytan föllegössé vált — mind tenyésztésre alkalmas állatok fognak eladatni.

3 drb.	pinzgaui hágó bika
59 ”	” ” tehén
0 ”	” hasas üsző
17 ”	” fiatal üsző
1 ”	allgaiti hágó bika
9 ”	” tehén
4 ”	” hasas üsző
3 ”	” fiatal üsző

Az uradalmi igazgatóság

Munkács.

Rambouillet birkák eladása.

A tolnai uradalom eredeti tellér Rambouillet birká nyájából melegeelő árak mellett állandóan adunk el

tenyészkosokat és anyákat.

A nyáj számos kiállításon nyert magas kitüntetéset, s így legutóbbi is a folyó évi márczius havi tenyészállatkiállításon az első díjjal lett kitüntetve.

Közelebbi felvilágosítást készségesen ad

Báró Drasche Richárd gazdasági igazgatósága. Tolnán.

Gözmívelés.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlított vagy óvállalati; éppoly

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez

Érdeklődők kéretnek, hogy aiant emezemhez forduljanak.

gőrszántási vállalkozó

Wolf Ernő, Budapest-Kelenföld.

Manila kéveköto fonalat

bármely szerkezeti aratógépnél alkalmazható gombolyagokban

45 forintért szállít a

SZEGEDI KENDERFONÓGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
SZEGEDEN.

Ugyanott gazdasági kötéllárak és valódi kenderzsákok legjobb minőségben olcsó árban kaphatók. 5497

Impregnált takarmány-répmag

Budapesten kizárólag esakis

Mauthner Ödön

magkereskedésében kapható.

Az impregnálási eljárás abból áll, hogy forró nedves levegő jelenlétében a répmag egy bizonyos időtartamra kénessavval és klórgázzal érintkezik, tehát fertőtleníti lesz, miáltal a répmagon tapadó összes mikroorganizmák, csiragombák stb. teljesen és biztosan megöltenek.

Az impregnált répmag előnyei:

1. Csiraképessége sokkal magasabb mint a nem impregnálté.

2. 4-5 nappal előbb kel ki, mint az ugyanilyen viszonyok közt elvetett nem impregnált.

3. Csirázási és fejlődési ereje következtében 10 napos palántája oly erős, mint a nem impregnáltból származó 3 hetes.

4. Kedvezőten tavaszi időjárás esetén az impregnált 20-25 százalékkal nagyobb termést ad, mint ugyancsak kedvezőten tavaszi időjárásnál a nem impregnált.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

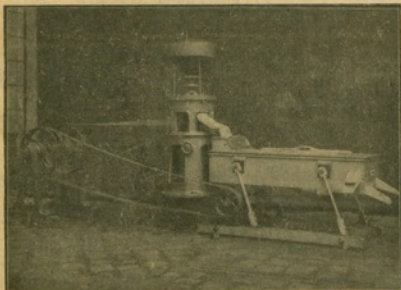

Tör. véd.

MALOMIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

(Schweitzer rendszer.)

Budapest. VI. ker., Gyár-utca 48. szám alatt.

Szabadalmazott Schweitzer-féle malmaink a mezőgazdaság terén igen fontos újítást képeznek.

Ezen teljesen új szerkezetű, átjavított malmok egyaránt alkalmasak darálásra és simaőrésre; a gazdaságban e malmokkal szükség szerint készíthető igen jó minőségű liszt és takarmánydara.

Ezen malmok a Ganz-féle és a Saugerhanseni gépgyárak által gyártottnak, míg az őrlőtárcsák a világhírű Ganz-féle keregőtványból készíttetnek.

A gazdasági élet követelményeinek megfelelőleg ezen malmokat 5 különböző nagyságban hozunk forgalomba locomobil, motor, járgány vagy kézhajtásra.

A Schweitzer-féle malmok rendkívüli előnyei a következők:

1. Csekély hajtóerő szükséglet.
2. Rendkívüli nagy munkaképesség.
3. Kitérő minőségű őrlemény.
4. Kiválóan tartós, javításra nem szoruló szerkezet.
5. Igen egyszerű kezelés.

Ezen malmok beszerzését minden gazdának a legmelegebben ajánljuk.

Részletes leírással, árjegyzékkel és felvilágosításokkal szívesen szolgálunk.